

Голові разової спеціалізованої
вченої ради Харківського
національного університету
імені В.Н. Каразіна
професору Віталію СЕРЬОГІНУ
майдан Свободи 4, м. Харків,
61022

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертаційну роботу Предибайло Алли Ігорівни на тему «Міжнародно-правовий захист осіб похилого віку»,
подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 29 – Міжнародні відносини за спеціальністю 293 – Міжнародне право

Актуальність теми дисертаційної роботи. Захист прав вразливих категорій осіб є одним із нагальних питань сьогодення. Сучасні виклики і загрози у сфері охорони здоров'я, економічні кризи та збройні конфлікти посилюють їхню незахищеність та створюють нові перешкоди в реалізації основоположних прав і свобод людини. У зв'язку з цим та у світлі глобального старіння важливого значення набуває питання захисту прав осіб похилого віку. Проблеми, з якими стикаються літні люди варіюються від дискримінації за ознакою старшого віку до неадекватного рівня соціального захисту і доступу до медичного обслуговування, підвищеного ризику насильства та інших форм жорстокого поводження, перешкод у самостійному прийнятті власних рішень і висловленні своєї думки тощо. Першопричини таких проблем можуть коренитися в правових, економічних і соціальних системах, які не приділяють достатньої уваги правам і гідності літніх людей. Існуюча міжнародна система фрагментарно й непослідовно регламентує права людини осіб похилого віку. У зв'язку з цим існує нагальна потреба у розробці та прийнятті універсального всеосяжного акта про права літніх людей, що забезпечить концептуальну ясність у захисті означеної категорії населення.

Окремі питання щодо захисту і заохочення прав людини, зокрема осіб похилого віку досліджувалися у роботах українських і зарубіжних науковців. Разом з тим, означеній темі не було приділено ґрунтовної уваги в науці міжнародного публічного права, що свідчить про її вчасність й актуальність.

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, що містяться в дисертації. Основні результати дисертаційного дослідження Предибайло А.І. відповідають критеріям новизни, обґрунтованості та достовірності. Результати проведеного дисертаційного дослідження у вигляді авторських наукових положень, висновків, пропозицій та рекомендацій мають високий ступінь обґрунтованості, який підтверджується аналізом і узагальненням наукових концепцій, підходів, поглядів вчених, положень міжнародно-правових актів і судової практики. Дисертантка володіє матеріалом, відчувається ґрунтовне опрацювання джерел і вдале володіння сучасними методами наукового дослідження. Структура дисертації є логічною й відповідає обраній темі дослідження. Робота відзначається послідовністю, взаємозумовленістю концепції і результатів, змістовним матеріалом та аргументованістю.

Наукова новизна одержаних результатів. Заслуговує на увагу низка положень дисертаційного дослідження. Дисертанткою ґрунтовно охарактеризовано генезу розвитку міжнародно-правової основи щодо захисту осіб похилого віку. Зокрема вказано, що під егідою ООН прийнято міжнародно-правові акти, які стосуються захисту прав людини, в тому числі благополуччя осіб похилого віку на основі рівності та участі, розроблено систему індикаторів і показників, що дозволяють здійснювати моніторинг і оцінку якості та результатів втілення в життя принципів і рекомендацій ООН у цій галузі. Разом з тим, акцентовано увагу на необхідності прийняття уніфікованого міжнародно-правового документа, спеціально присвяченого захисту прав літніх людей, оскільки, незважаючи на наявність значної кількості міжнародно-правових актів з прав людини, практично відсутнє ґрунтовне правове регулювання вказаної вразливої категорії осіб.

У роботі дисертанткою розкрито питання захисту прав осіб похилого віку під час збройних конфліктів та висвітлено основні проблеми, з якими стикаються літні люди через конфлікт.

Заслуговує на позитивну оцінку висновок автора про те, що центральне значення у реалізації прав людини і основоположних свобод має заборона

дискримінації та її ліквідація у всіх сферах суспільного життя. Автор зазначає, що в міжнародних угодах з прав людини, за виключенням окремих спеціальних і регіональних угод, які застосовуються або до конкретної вузької сфери правовідносин або мають обмежене регіональне охоплення, вік як заборонена підстава дискримінації майже не згадується. Незважаючи на те, що категорія «інші обставини» («other status», «any status») або «будь-яке інше соціальне становище» («any other social condition») може бути застосовною й щодо дискримінації за віком, відсутність прямого посилання на вік як забороненої підстави дискримінації створює умови, за яких відсутня юридична ясність, а правозахисні органи мають досить широкі межі тлумачення кожного випадку.

Дисертанткою охарактеризовано організаційно-правовий механізм щодо захисту осіб похилого віку як на універсальному, так і на регіональному рівнях. Окрема увага приділена діяльності неурядових організацій у цій сфері (Віденський Комітет неурядових організацій з питань старіння, Глобальний альянс за права людей похилого віку, Amnesty International, HelpAge International), що також є невід'ємною складовою інституційного механізму захисту прав літніх людей.

У роботі приділено увагу питанню щодо дотримання прав літніх людей у сфері кримінально-правових відносин, зокрема тих осіб, які позбавлені волі. Заслугує на позитивну оцінку теза про те, що значна неоднорідність літніх ув'язнених, обумовлена різницею у стані здоров'я, ймовірним вживанням наркотичних і алкогольних засобів протягом життя, автономністю у діях тощо має враховуватися при призначенні покарання особам похилого віку у вигляді позбавлення волі.

Здобувачкою опрацьовано та висвітлено досить значний обсяг прецедентної практики міжнародних правозахисних органів щодо захисту прав осіб похилого віку, що свідчить про ґрунтовне та глибоке дослідження досліджуваного питання.

Дисертантка також цілком слушно звертає увагу на те, здатність літньої людини прийняти конкретне рішення повинна бути встановлена у зв'язку з характером рішення, його метою та станом здоров'я такої особи на момент його

прийняття.

Дискусійні положення дисертації. Відзначаючи високий теоретичний рівень наданої на рецензування дисертаційної роботи, її практичну значимість та наукову новизну, маємо звернути увагу на наявні в ній дискусійні моменти. Окремі питання залишилися поза увагою автора. Зокрема, в контексті вимушеної міграції населення через збройні конфлікти, природні та техногенні катастрофи було б доцільним дослідити питання щодо захисту прав людини літніх біженців.

Зважаючи на існування випадків насильства і жорстокого поводження з літніми людьми, зокрема й у медичній сфері, значно збагатило б цінність роботи дослідження існуючих механізмів, стратегій та політик щодо попередження і припинення такого поводження.

Висловлені зауваження жодним чином не ставлять під сумнів теоретичне і практичне значення дослідження, а мають характер наукової дискусії та окреслюють авторові перспективи подальших наукових досліджень.

Повнота викладу одержаних результатів. Результати дисертаційної роботи повністю відображено в публікаціях. Основні теоретичні положення і висновки дисертації А.І. Предибайло викладені в 9 наукових працях, з яких 3 статті – у наукових фахових виданнях України, 1 одноосібний розділ – у колективній монографії, 1 публікація – в іноземному фаховому виданні, а також 9 тез наукових доповідей, які відображають найважливіші висновки даного дослідження, що є достатньою мірою логічними та обґрунтованими. Кількість наукових публікацій здобувача є достатньою, їхній зміст не є тотожним.

На підставі вивчення тексту дисертації здобувача, наукових праць здобувача та Протоколу контролю оригінальності (перевірку наявності текстових запозичень виконано в антиплагіатній інтернет-системі Strikeplagiarism.com) встановлено, що дисертаційна робота виконана самостійно, текст дисертації не містить плагіату, а дисертація відповідає вимогам академічної доброчесності.

Особистий внесок здобувача. Дисертаційне дослідження виконано дисертанткою самостійно, усі сформульовані в ньому положення та висновки з рекомендаціями обґрунтовані на основі особистих досліджень автора. Для

аргументації окремих положень використані праці інших науковців, на які зроблені посилання. В індивідуальних наукових працях застосовано лише авторські ідеї та розробки.

Дисертація А.І. Предибайло на тему «Міжнародно-правовий захист осіб похилого віку» відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44. Дисертація оформлена згідно з вимогами Наказу МОН України від 12.01.2017 року № 40 (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 759 від 31.05.2019).

Загальний висновок.

На підставі вищенаведеного можна констатувати, що дисертація Предибайло Алли Ігорівни на тему: «Міжнародно-правовий захист осіб похилого віку» за рівнем теоретичної обґрунтованості, новизною та практичним значенням її результатів є завершеною самостійно виконаною науковою працею, а її автор заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 29 – Міжнародні відносини за спеціальністю 293 – Міжнародне право.

Рецензент

доцент кафедри міжнародного і європейського
права юридичного факультету Харківського
національного університету
імені В. Н. Каразіна, к.ю.н., доцент

Ліна ФОМІНА

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 12:02:32 31.05.2023

Назва файлу з підписом: рецензія Фоміна.pdf.p7s
Розмір файлу з підписом: 259.9 КБ

Перевірені файли:
Назва файлу без підпису: рецензія Фоміна.pdf
Розмір файлу без підпису: 241.8 КБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: Фоміна Ліна Олександрівна
П.І.Б.: Фоміна Ліна Олександрівна
Країна: Україна
РНОКПП: 3339009988

Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 12:02:31 31.05.2023

Сертифікат виданий: "Дія". Кваліфікований надавач електронних довірчих послуг
Серійний номер: 382367105294AF970400000008B80B004E701501
Тип носія особистого ключа: ЗНКІ криптомодуль ІІТ Гряда-301
Алгоритм підпису: ДСТУ-4145
Тип підпису: Кваліфікований
Тип контейнера: Підпис та дані в CMS-файлі (CAdES)
Формат підпису: З повними даними ЦСК для перевірки (CAdES-X Long)
Сертифікат: Кваліфікований

Голові разової спеціалізованої вченої ради
Харківського національного університету
імені В.Н. Каразіна
професору Віталію СЕРЬОГІНУ
майдан Свободи 4, м. Харків, 61022

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертаційну роботу Предибайло Алли Ігорівни на тему
«Міжнародно-правовий захист осіб похилого віку»
подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 293 – «Міжнародне право»

Актуальність теми дослідження. Питання міжнародно-правового захисту осіб похилого віку це недостатньо досліджена тема, яка потребує розробки актуальних доктринальних напрацювань. В контексті цього, особливої уваги заслуговують два питання: актуалізація чинного міжнародного законодавства з оглядом на існуючу практичну та наукову проблематику, а також гармонізація українського законодавства з нормами європейського права.

У зв'язку з цим, дисертація Предибайло Алли Ігорівни на тему «Міжнародно-правовий захист осіб похилого віку» є актуальним та своєчасним. Як доречно зазначає дисертантка, питання розробки системи особливих організаційно-правових заходів, спрямованих на забезпечення реалізації захисту осіб похилого віку потребує детального формування концептуальних основ, які відповідатимуть міжнародним стандартам.

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, що містяться в дисертації. Дисертація характеризується високим теоретичним і науково-методологічним рівнем вирішення поставлених завдань. Вдала термінологічна диференціація, глибокий аналіз національної та міжнародної доктрини, а також вивчення практики різних судових інстанцій дозволили авторці аргументувати власну позицію щодо проблематики міжнародно-правового захисту осіб похилого віку.

Дисертація, яка виконана у формі спеціально підготовленого рукопису становить обґрунтоване, завершене і цілісне наукове дослідження з об'єктивними висновками та ідеями. Дослідження проведено з використанням загальнотеоретичних і спеціальних методів наукового пізнання: формально-

логічний, порівняльно-правовий, системно-структурний, системний та аксіологічний. Застосування цих методів у взаємозв'язку з сучасними науковими підходами дозволило отримати об'єктивні, обґрунтовані та достовірні висновки, які можуть сприяти розвитку правової науки та практики з питань міжнародно-правового захисту осіб похилого віку.

Наукова новизна одержаних результатів. Дисертантка обґрунтовує низки положень, які можуть вдосконалити правову науку. Зокрема авторка вдало розкриває питання міжнародно-правової основи щодо забезпечення права на автономію осіб похилого віку та пропонує авторське визначення права на автономію як можливості прийняття самостійних рішень, управляти собою та нести відповідальність за власні рішення. Слід додати, що питання свободи волі та автономії осіб похилого віку раніше не було детально досліджене.

У дослідженні приділена увага питанню ейджизму. Авторка висловила думку, що в міжнародних угодах з прав людини у більшості випадків вік як заборонена ознака дискримінації не згадується, разом з тим такі ознаки як «інша обставина» («other status», «any status») та «будь-яке інше соціальне становище» («any other social condition») можуть бути застосовні до віку.

Вдалою визнається позиція, щодо трудових відносин з людьми похилого віку. Дисертантка висловлює позицію, що у трудових правовідносинах вік трудівника не має значення, за виключенням видів робіт, які потребують особливих навиків, швидкої реакції, гарного здоров'я (напр., пожежники, військові та ін.). Така думка обґрунтовується зростаючими темпами старіння населення, через що в інтересах держави слід докласти максимум зусиль задля створення середовища доступного для реалізації трудового потенціалу літніх людей, а особи похилого віку повинні розглядатися як повноцінні учасники процесу розвитку суспільства.

У роботі додаткову увагу приділено питанням міжнародних інституційних механізмів захисту осіб похилого віку. Проведено глибоке дослідження особливостей функціонування міжнародних універсальних та регіональних інституцій. Шляхом аналізу практики міжнародних правозахисних

органів і установ на універсальному і регіональному рівнях доводиться, що питання захисту прав літніх людей постійно перебуває у полі зору міжнародної спільноти. Досліджено діяльність Генеральної Асамблеї та Ради Безпеки ООН, ЕКОСОП, Ради з прав людини, Департаменту з економічних і соціальних питань ООН, Робочої групи відкритого складу з проблем старіння, Фонду ООН у сфері народонаселення, Комітету з прав людини, Комітету з економічних, соціальних та культурних прав, Комітету з ліквідації дискримінації щодо жінок тощо.

Повнота викладу одержаних результатів. У дисертації чітко визначено мету, об'єкт і предмет дослідження, що обумовило його зміст та загальну складеність роботи. Для досягнення поставленої мети дисертантка поставила завдання, яка були вирішені в тексті дослідження та відображені у висновках та науковій новизні одержаних результатів.

Дисертація Предибайло А. І. характеризується ознакою єдності змісту, мети та завдань. План дисертації є логічним, послідовним та відповідає проблематиці дослідження. Виклад матеріалу є поступовим і системним, висновки отримали належне наукове та практичне обґрунтування і апробацію.

Дискусійні положення дисертації. Дисертаційна робота Предибайло Алли Ігорівни виконана на належному науковому рівні. Проте кожне оригінальне наукове дослідження містить дискусійні положення, що потребують додаткового обґрунтування, та щодо яких можна висловити зауваження, які можуть бути враховані дисертанткою у подальшій науковій роботі.

1. У пункті про науково новизну до положень які набули подальшого розвитку віднесено наступне: дотримання права на здоров'я має особливо важливе значення для літніх людей, що обумовлено поступовим погіршенням стану здоров'я через об'єктивний процес старіння і загострення хронічних хвороб.

Це питання розкривається по тексту дисертації та узагальнюється у висновках, але можливість віднесення цього твердження до наукової новизни викликає сумніви. Те, що дотримання права на здоров'я має особливо важливе значення для літніх людей і з віком стан здоров'я погіршується є загально

відомим фактом. Дисертантці слід більш детально розкрити в чому полягає новизна отриманих результатів в цьому контексті.

2. У загальних висновках авторка зазначає, що викорінення дискримінації за ознакою віку щодо літніх людей вимагає вироблення всеохоплюючого підходу та перегляду, зміни і скасування законів, звичаїв або практики, що заохочують дискримінацію за ознакою віку у сфері професійної підготовки і зайнятості, освіти, медичних або інших послуг; створення надійних механізмів правового захисту та забезпечення жертвам дискримінації за ознакою віку доступу до правосуддя нарівні з іншими; проведення заходів щодо підвищення поінформованості суспільства, в тому числі державних службовців, представників приватного сектору та самих осіб похилого віку про значення і наслідки рівноправності та недискримінації у літньому віці.

Саме розробка зазначених механізмів та пропозиція конкретних способів боротьби з дискримінацією могли б стати науковою новизною яка може мати важливе наукове та практичне значення.

3. В дисертації досліджується правовий захист осіб похилого віку на національному та міжнародному рівнях. Вважаємо за потрібне в якості зауваження зазначити, що авторці доцільно було б у роботі більшу увагу зосередити на уфективних практиках та механізмах правового регулювання досліджуваного питання в законодавстві іноземних країн та можливості їх імплементації в українську правову систему. Також слід детальніше розкрити питання існуючих нормативних та практичних проблем захисту осіб похилого віку в Україні та запропонувати шляхи їх вирішення, спираючись на міжнародний та національний досвід.

Разом з цим, наведені зауваження не впливають на загальний позитивний висновок щодо виконаної роботи та не применшують наукової цінності рецензованого дослідження.

Загальний висновок. Дисертаційна робота виконана на високому науково-теоретичному рівні, матеріал дисертації викладено в логічній послідовності, зміст роботи відповідає поставленій меті та завданням, висновки

отримали необхідну і достатню аргументацію та є методологічно обґрунтованими.

За своїм змістом і загальною спрямованістю дисертаційне дослідження Предибайло А. І. відповідає спеціальності 293 – «Міжнародне право», робота пройшла належну апробацію. Дисертація є самостійною завершеною роботою, в якій відсутні порушення академічної доброчесності. Оформлення дисертації відповідає встановленим вимогам.

На підставі викладеного можна зробити висновок, що дисертація Предибайло Алли Ігорівни на тему «Міжнародно-правовий захист осіб похилого віку», подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії, відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а її авторка заслуговує на присудження їй наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 293 – «Міжнародне право».

Рецензент

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри цивільно-правових дисциплін
Харківського Національного Університету
імені В.Н. Каразіна

Віктор САВЧЕНКО

Підпис Віктора Савченка засвідчую

Начальник відділу кадрів

Харківського національного університету
імені В.Н. Каразіна

Олена ГРОМИКО

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 22:21:32 21.05.2023

Назва файлу з підписом: РЕЦЕНЗІЯ .docx.p7s
Розмір файлу з підписом: 71.7 КБ

Перевірені файли:
Назва файлу без підпису: РЕЦЕНЗІЯ .docx
Розмір файлу без підпису: 53.3 КБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: Савченко Віктор Олександрович
П.І.Б.: Савченко Віктор Олександрович
Країна: Україна
РНОКПП: 3260704937
Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 00:21:30 22.05.2023
Сертифікат виданий: "Дія". Кваліфікований надавач електронних довірчих послуг
Серійний номер: 3ED5083160DBC59B040000009903080078E2D400
Тип носія особистого ключа: ЗНКІ криптомодуль ІІТ Гряда-301
Алгоритм підпису: ДСТУ-4145
Тип підпису: Кваліфікований
Тип контейнера: Підпис та дані в CMS-файлі (CAdES)
Формат підпису: З повними даними ЦСК для перевірки (CAdES-X Long)
Сертифікат: Кваліфікований

*До разової спеціалізованої вченої ради
у Харківському національному університеті
імені В. Н. Каразіна
61022, Харків, майдан Свободи, 4*

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертацію Предибайло Алли Ігорівни

«Міжнародно-правовий захист осіб похилого віку»,

подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії

з галузі знань 29 Міжнародні відносини

за спеціальністю 293 Міжнародне право

Актуальність теми дисертаційної роботи. Літні люди потребують рівного захисту та гідного поводження. Міжнародно-правові акти та національне законодавство держав гарантують їм рівні права з усіма іншими членами суспільства. Однак, реалізуючи ці права, вони стикаються з такими проблемами, як дискримінація, соціальна ізоляція, економічна маргіналізація через низькі пенсії. Літні люди більш уразливі з погляду зловживань і насильства. Слід визнати, що численні стереотипи про їхню безпорадність, немічність і залежність самі собою вже є проблемою. Крім того, у процесі старіння стан здоров'я, як правило, природним чином погіршується. У літньому віці іноді відбуваються когнітивні порушення, внаслідок цього особи втрачають необхідну автономію, дедалі більше зростає потреба у догляді. Зважаючи на стрімке старіння населення світу окреслені проблеми потребують конкретних і системних рішень. З огляду на викладене, обрана тематика дисертаційного дослідження Предибайло А. І. є актуальною, вчасною і значимою для вітчизняної юридичної науки, зокрема науки міжнародного права, а також для захисту прав людини.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків, рекомендацій, сформульованих у дисертації. Наукові положення, висновки

та рекомендації, сформульовані у дисертаційному дослідженні, є достатньо аргументованими. Поставлена мета роботи, сформульовані для її вирішення завдання, характеризуються комплексністю і ґрунтовністю підходів. Авторка володіє матеріалом, вдало використовує сучасні методи наукового дослідження. Робота загалом відповідає формально визначеним вимогам. Структура дисертації є логічною і відповідає обраній темі дослідження. Відповідно до цілей, завдань, об'єкта і предмета дослідження робота складається зі вступу, трьох розділів, що поєднують шість підрозділів, висновків і списку використаних джерел.

У вступі обґрунтовується актуальність теми дослідження, визначаються мета, об'єкт і предмет дослідження, його методологічна основа, наукова новизна, теоретичне і практичне значення отриманих результатів.

В першому розділі «Становлення та розвиток міжнародно-правового регулювання захисту осіб похилого віку» розкрито особливості їх захисту на міжнародному універсальному і регіональному рівнях. У висновках до розділу підсумовано окреслені питання.

У другому розділі «Об'єкти захисту прав осіб похилого віку» дисертанткою приділено увагу міжнародному захисту громадянських прав та розкрито питання захисту цієї категорії осіб у соціальній сфері. Зроблено відповідні висновки.

Третій розділ «Міжнародні інституційні механізми захисту осіб похилого віку» містить детальний аналіз універсальних і регіональних органів, компетенція яких охоплює захист осіб поважного віку. Цей розділ роботи, як і попередні, супроводжується відповідними ґрунтовними висновками.

Викладені у дисертації висновки авторки, пропозиції і рекомендації можуть бути використані як у теоретичній, так і в практичній сферах, зокрема: у науково-дослідній – для подальшого поглибленого вивчення теорії та практики міжнародно-правового захисту осіб поважного віку; у

правотворчій сфері – для розробки та удосконалення положень нормативно-правових актів з метою усунення наявних прогалин і колізій відповідно до міжнародних стандартів; у правозастосовній діяльності – результати наукового дослідження можуть бути використані для посилення захисту осіб поважного віку; в навчальному процесі – результати роботи можуть бути використані при розробці навчально-методичних матеріалів з дисциплін «Міжнародне публічне право», «Міжнародне право прав людини», «Міжнародний захист прав людини», «Захист вразливих категорій осіб у міжнародному праві»; в інформаційно-аналітичній сфері – для поширення знань про права людини та особливості їх міжнародно-правового захисту.

Наукова новизна результатів дисертаційного дослідження полягає у тому, що дисертація є першою у вітчизняній науці міжнародного права комплексною науковою працею, в якій теоретично узагальнено і запропоновано вирішення наукового завдання стосовно з'ясування організаційно-правових основ захисту прав осіб поважного віку на міжнародному універсальному і регіональному рівнях.

Методологічна та емпірична база дисертаційної роботи дає можливість зробити висновок про те, що отримані здобувачкою результати мають наукову новизну та є обґрунтованими. Особливо заслуговують на увагу положення дисертації, в яких:

- висвітлено положення міжнародно-правових актів, що стосуються прав людини, в тому числі благополуччя осіб поважного віку на основі рівності та участі, а також внесок міжнародних організацій у сфері захисту прав літніх людей, зокрема на рівні Ради Європи, Європейського Союзу, Організації американських держав тощо;

- розкрито право літніх людей на автономію з акцентом на положення міжнародно-правових актів, доктринальні погляди, практику Європейського суду з прав людини (справа *Jivan v. Romania* та ін.);

- проаналізовано проблематику міжнародно-правового регулювання прав літніх людей, які належать до різних соціальних груп (жінки, особи з

особливими потребами, особи, які потребують паліативної допомоги, особи, позбавлені волі тощо);

- охарактеризовано діяльність міжнародних органів у галузі захисту прав людини, серед яких Рада ООН з прав людини, договірні органи (Комітет з прав людини, Комітет з економічних, соціальних і культурних прав, Комітет з ліквідації дискримінації щодо жінок тощо), спеціальні процедури, що безпосередньо пов'язані із забезпеченням прав літніх людей (Спеціальний доповідач з питання про право кожної людини на найвищий досяжний рівень фізичного і психічного здоров'я, Спеціальний доповідач з питання про права осіб з інвалідністю та ін.; спеціалізовані органи ООН; міжнародні структури, що фінансують витрати, пов'язані з підтримкою ініціатив щодо реалізації надання медичної, психологічної, правової, соціальної та інших видів допомоги багатьом верствам населення, включаючи осіб похилого віку та ін. Підкреслено роль Європейського суду з прав людини, Європейського комітету із соціальних прав, Європейського комітету із запобігання катуванням та нелюдському чи принизливому поведженню або покаранню; Омбудсмена ЄС, Робочої групи зі старіння населення та стійкості ЄС тощо.

Важливе значення має практична складова роботи, авторка приділила суттєву увагу дослідженню практики міжнародних правозахисних, судових органів щодо захисту прав літніх людей.

Заслуговує на увагу використана джерельна база роботи (259 джерел) основою якої стали міжнародно-правові акти, резолюції і рекомендації міжнародних міжурядових організацій, заключні зауваження Комітету ООН з прав людини, судова практика Європейського суду з прав людини та Суду ЄС, доповіді міжнародних неурядових організацій тощо.

Зауваження щодо змісту дисертаційної роботи. Відзначаючи високий теоретичний рівень дисертаційного дослідження Предибайло А. І., його практичне значення та наукову новизну, слід зауважити, що у роботі містяться положення, які потребують уточнення та конкретизації.

1. Характеризуючи практичне значення отриманих результатів у правозастосовній діяльності, авторка зазначає, що *«результати наукового дослідження можуть бути використані для вдосконалення положень щодо захисту осіб похилого віку відповідно до міжнародно-правових стандартів»* (с. 22). Однак таке формулювання не повною мірою має стосунок до механізму правозастосування.

2. Дисертантка зауважує, що Хартія Європейського Союзу про основоположні права *«встановила цілу низку громадянських, політичних, економічних і соціальних прав, які стосуються літніх людей»* (с. 54). Водночас Хартія не встановлює, не створює нових прав, а лише підтверджує (англ. reaffirm) права, що походять, серед іншого, зі спільних для держав-членів конституційних традицій та міжнародних зобов'язань, з Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод 1950 р. і протоколів до неї, Європейської соціальної хартії 1961 р., Європейської соціальної хартії (переглянутої) 1996 р., а також із судової практики Суду ЄС та Європейського суду з прав людини. Крім того, Хартія вирізняється нестандартною моделлю класифікації основоположних прав, в основу якої покладено цінності ЄС, на захист яких вона спрямована: «Гідність» (ст.ст. 1-5), «Свободи» (ст.ст. 6-19), «Рівність» (ст.ст. 20-26), «Солідарність» (ст.ст. 27-38), «Громадянство» (ст.ст. 39-46), «Правосуддя» (ст.ст. 47-50). Відтак Хартія структурована без урахування традиційного поділу згідно з концепцією поколінь прав людини.

3. Іноді у дослідженні зустрічається термінологія, не властива сучасному праву ЄС, а саме: *Співтовариство* (с. 173), хоч структура ЄС з 2009 р. його не включає; *законів* (с. 175) в ЄС немає, на відміну від законодавчих актів; *Трибунал першої інстанції* (с. 175, 185) функціонував упродовж 1989-2009 рр.

4. Зважаючи на актуальність проблематики надання допомоги літнім людям в умовах гуманітарних катастроф, збройних конфліктів, варто було б більше уваги приділити діяльності у цій сфері міжнародних міжурядових і

неурядових організацій (Міжнародного комітету Червоного Хреста, Всесвітньої організації охорони здоров'я тощо).

Висловлені зауваження жодним чином не ставлять під сумнів теоретичне і практичне значення дисертаційної роботи, а мають характер наукової дискусії та окреслюють для здобувачки пріоритетні напрями подальших наукових досліджень.

Повнота викладу результатів дисертації в опублікованих працях. Основні теоретичні положення дисертації висвітлені в 9 наукових працях, з яких 3 статті – у наукових фахових виданнях України, 1 – у зарубіжному періодичному виданні (*Věda a perspektivy*. 2022. № 11(18)). Крім того, напрацювання авторки були висвітлені в одноосібному розділі колективної монографії (*Moderní aspekty vědy: XXV. Díl mezinárodní kolektivní monografie. Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o. Česká republika: Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o.*, 2022) та 4-х тезах наукових доповідей на міжнародних науково-практичних конференціях. Зазначені публікації чітко відображають висновки дослідження, які є достатньою мірою логічними та обґрунтованими.

Відсутність порушення академічної доброчесності. У розділах дисертації повно і вичерпно викладено зміст особистих напрацювань Предибайло А.І., зроблено посилання на наукові праці здобувачки, наведені в анотації. Перелік цих праць також міститься у списку використаних джерел. Усі публікації пов'язані з темою роботи та розкривають її зміст.

У роботі не виявлено ознак академічного плагіату та інших порушень, що могли б поставити під сумнів самостійний характер виконаного авторкою дослідження. Сформульовані у дисертації положення, висновки і рекомендації обґрунтовано на основі особистих досліджень авторки з дотриманням принципів академічної доброчесності. Усі публікації є одноосібними.

Ідентичність змісту анотації та основних положень дисертації. Аналіз змісту анотації засвідчує її відповідність основним положенням,

викладеним у тексті дисертації. Анотація не містить положень чи ідей, не зазначених в основному тексті дисертаційної роботи. Анотація подана українською та англійською мовами і є узагальненим коротким викладом основного змісту дисертаційного дослідження та окреслення його основних результатів, що містять відповідні елементи наукової новизни.

Загальний висновок. Враховуючи викладене, дисертаційна робота *Предибайло Алли Ігорівни* на тему «*Міжнародно-правовий захист осіб похилого віку*», подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії, виконана на належному теоретичному і методологічному рівні та відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40, а її автор – *Предибайло Алла Ігорівна* – за результатами прилюдного захисту дисертації заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 29 Міжнародні відносини за спеціальністю 293 Міжнародне право.

Офіційний опонент:

доктор юридичних наук, доцент,
старший науковий співробітник
відділу міжнародного права та
порівняльного правознавства
Інституту держави і права
імені В. М. Корецького НАН України

Л. Г. Фалалєєва

Онлайн сервіс створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 16:10:29 01.06.2023

Назва файлу з підписом: Фалалєєва відгук Предибайло.PDF
Розмір файлу з підписом: 5.0 МБ

Перевірені файли:
Назва файлу без підпису: Фалалєєва відгук Предибайло.PDF
Розмір файлу без підпису: 4.9 МБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: ФАЛАЛЄЄВА ЛЮДМИЛА ГРИГОРІВНА
П.І.Б.: ФАЛАЛЄЄВА ЛЮДМИЛА ГРИГОРІВНА
Країна: Україна
РНОКПП: 2611002582
Організація (установа): ФІЗИЧНА ОСОБА
Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 16:10:41 01.06.2023
Сертифікат виданий: АЦСК АТ КБ «ПРИВАТБАНК»
Серійний номер: 248197DDFAB977E50400000017B7F50024D6F803
Алгоритм підпису: ДСТУ-4145
Тип підпису: Удосконалений
Тип контейнера: Підпис PDF-файла (PAdES)
Формат підпису: З позначкою часу від ЕП (PAdES-B-T)
Сертифікат: Кваліфікований

*До разової спеціалізованої вченої ради
у Харківському національному університеті
імені В. Н. Каразіна
61022, Харків, майдан Свободи, 4*

ВІДГУК

**офіційного опонента на дисертацію Предибайло Алли Ігорівни
«Міжнародно-правовий захист осіб похилого віку»,
подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 293 Міжнародне право галузі знань 29 - Міжнародні
відносини**

Актуальність теми дисертаційної роботи.

Відповідно до міжнародних стандартів люди похилого віку є повноправними та повноцінними членами суспільства, мають право на повагу своєї гідності, систему прав і обов'язків, передбачену законодавством. Але на практиці існує чимало проблем, тому держава повинна створити усі умови, щоб люди похилого віку могли бути якомога довше активними членами суспільства. Ця тема є актуальною з огляду на те, що Україна входить до 30 «найстаріших» країн світу, більше того, спостерігається тенденція до зростання кількості людей похилого віку. Незважаючи на те, що законодавство України гарантує певні права, проте для літніх людей це не вирішує всіх проблем доступу до рівних можливостей, забезпечення правового захисту та правової допомоги відповідно до потреб, особливо за нинішніх умов.

Поділяємо думку авторки щодо того, що «не зважаючи на зростаючу актуальність питання щодо дотримання прав літніх людей, тривалий час правовому врегулюванню становища цієї категорії осіб, яка є досить різномірною групою через відмінності у стані здоров'я, статі, національності, рівні освіти, розмірі доходів, не приділялося належної уваги ані на національному, ані на міжнародному рівні» (с. 15).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків, рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Висловлені положення та висновки відзначаються достовірністю. Детальне ознайомлення з текстом дисертації А.І. Предибайло дає підстави стверджувати, що підхід дисертантки до аналізу предмета дослідження є фундаментальними та ґрунтовними.

Тема дисертації є актуальною, її структура є добре продуманою, а матеріал викладений логічно та послідовно. Дисертація має логічну структуру, яка дозволяє розкрити позначені дослідницькі завдання та досягти поставленої мети. Вдала структурна побудова дисертації свідчить про науково вивірений та аргументований підхід для досягнення мети дослідження. Усі розділи та підрозділи підпорядковані одній, чітко визначеній меті, яка деталізується конкретними завданнями, які поставила перед собою дисертантка. Робота характеризується системністю, послідовністю та логічністю викладення матеріалу, чіткістю формулювань, обґрунтованістю основних висновків та власної позиції.

Слід схвально відгукнутися про ґрунтовну методологічну базу – авторка ретельно підбрала методи дослідження, у тому числі й міждисциплінарні, які дали змогу максимально розкрити особливості об'єкту та предмету дослідження. Використання значної наукової, нормативної й емпіричної бази сприяло глибокому, різнобічному висвітленню досліджуваної проблематики, формулюванню обґрунтованих висновків і пропозицій.

У Розділі 1 «Становлення та розвиток міжнародно-правового регулювання захисту осіб похилого віку» дисертантка вказує, що «загалом міжнародне співробітництво підвищило рівень наукових досліджень і практичних розробок з питань старіння населення», разом з тим зауважуючи, що «необхідним є прийняття уніфікованого міжнародно-правового документа, спеціально присвяченого захисту прав літніх людей, оскільки, незважаючи на наявність значної кількості міжнародно-правових актів з прав

людини, практично відсутнє ґрунтовне правове регулювання вказаної вразливої категорії осіб. На схвальну оцінку заслуговує запропоноване Предибайло А.І. положення про те, що «прийняття регіонального акту в галузі захисту прав літніх людей обов'язкового характеру – Міжамериканської конвенції про захист прав людини осіб похилого віку, має стати свого роду каталізатором для системи ООН щодо розробки і прийняття міжнародного універсального договору, який містив би стандарти поведінки з літніми людьми» (с. 72).

У Розділі 2 «Об'єкти захисту прав осіб похилого віку» здобувачка справедливо наполягає на тому, що «викорінення дискримінації за ознакою віку щодо літніх людей вимагає вироблення всеохоплюючого підходу та перегляду, зміни і скасування законів, звичаїв або практики, що заохочують дискримінацію за ознакою віку у сфері професійної підготовки і зайнятості, освіти, медичних або інших послуг; створення надійних механізмів правового захисту та забезпечення жертвам дискримінації за ознакою віку доступу до правосуддя нарівні з іншими; проведення заходів щодо підвищення поінформованості суспільства, в тому числі державних службовців, представників приватного сектору та самих осіб похилого віку про значення і наслідки рівноправності та недискримінації у літньому віці» (с.143).

Варто підтримати запропонований Предибайло А.І. у Розділі 3 «Міжнародні інституційні механізми захисту осіб похилого віку» висновок про те, що «на рівні ЄС літні люди мають право звернутися до механізмів захисту прав людини загальної компетенції – Суду загальної юрисдикції, який має широкі повноваження у тих сферах, що є актуальними для літніх людей, зокрема: надання послуг, оточуюче середовище, споживча сфера, надання інформації, трудова сфера, охорона здоров'я тощо.

Наукове значення має репрезентований Предибайло А.І. висновок про те, що «ефективне дотримання і забезпечення всебічного користування особами похилого віку своїми правами і свободами вимагає прийняття і

реалізації державами правових актів, програм, політик й організаційних механізмів, що враховують особливості географічного регіону, рівень економічного розвитку, культури і традицій» (с.185).

Завершується дослідження досить розгорнутими висновками, які відображають результат дослідницької роботи Предибайло А.І., відповідають поставленим завданням і свідчать, що застосований авторкою підхід дав змогу по-новому підійти до аналізу проблематики та практики міжнародно-правового захисту осіб похилого віку.

Наукова новизна результатів дисертаційного дослідження.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у тому, що дисертація є першим комплексним міжнародно-правовим дослідженням, в якому на основі здобутків міжнародно-правової доктрини та практики розроблено цілісну концепцію міжнародно-правового захисту осіб похилого віку.

На схвалення заслуговують положення роботи, які відображають новизну дисертаційного дослідження. Багато питань у міжнародно-правовій сфері ставляться вперше, зокрема:

- комплексний аналіз міжнародно-правової основи щодо захисту прав осіб похилого віку на універсальному і регіональному рівнях;
- формулювання положення про те, що на міжнародному універсальному рівні відсутній юридично обов'язковий уніфікований договір, який би містив стандарти поведінки з літніми людьми на кшталт договору регіонального рівня (Міжамериканська конвенція про захист прав людини осіб похилого віку, Протокол до Африканської хартії прав людини і народів про права літніх людей в Африці);
- характеристика міжнародно-правової основи щодо забезпечення права на автономію осіб похилого віку, зокрема, теза про те, що під правом на автономію розуміється можливість приймати самостійно рішення, управляти собою та нести відповідальність за власні рішення;

- характеристика практики міжнародних контрольних і судових органів щодо забезпечення прав людини осіб похилого віку в галузі праці і соціального захисту, охорони здоров'я, кримінально-правовій сфері тощо (на прикладі Європейського суду з прав людини, Міжамериканського суду з прав людини, Суду ЄС, Комітету ООН з прав людини тощо);

- положення про те, що означені інституції захищають права людини літніх осіб, які гарантовані кожній особі міжнародним правом прав людини крізь призму їх особливих потреб;

- характеристика позитивного досвіду неурядових міжнародних організацій (Віденський Комітет неурядових організацій з питань старіння, Глобальний альянс за права людей похилого віку, Amnesty International, HelpAge International тощо) у захисті прав осіб похилого віку.

Авторкою також *удосконалено*, зокрема, підходи щодо розуміння концепції дискримінації та теоретичні положення щодо принципу гендерної рівності в аспекті дотримання прав літніх жінок, а також визначено, що вплив гендерної нерівності протягом життя посилюється в літньому віці і нерідко ґрунтується на глибоко укорінених культурних і соціальних нормах; удосконалено концепцію захисту цивільного населення під час збройних конфліктів такої вразливої категорії як літні люди та підсумовано, що незважаючи на те, що особи похилого віку захищені міжнародним гуманітарним правом та міжнародним правом прав людини, на практиці їхні права часто ігноруються сторонами конфлікту, що вимагає здійснення ефективної моніторингової діяльності з боку урядів, представників збройних сил, міжнародних установ та неурядових організацій.

Практичне значення результатів дослідження. Цінністю дисертації, безперечно, є її науково-теоретичний рівень та практична спрямованість. Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що матеріали та висновки дисертації можуть бути використані, зокрема, у надзвичайно

важливих сферах – у науково-дослідній, правотворчій та у правозастосовній діяльності:

- у науково-дослідній сфері – для подальшого поглибленого теоретичного вивчення міжнародно-правового захисту осіб похилого віку;
- у правотворчій сфері – для розробки та удосконалення положень нормативно-правових актів для усунення існуючих прогалин та колізій у регулюванні питань міжнародно-правового захисту осіб похилого віку;
- у правозастосовній діяльності – для вдосконалення положень щодо захисту осіб похилого віку відповідно до міжнародно-правових стандартів.

Зауваження щодо змісту дисертаційної роботи.

Слід зауважити, що оригінальність проведеного дослідження, методологічні підходи до розв'язання поставлених завдань, динамічність самого предмету дослідження зумовлюють низку *дискусійних положень*, які потребують уточнення:

По-перше, дисертантка серед положень новизни називає тезу, що «на міжнародному універсальному рівні відсутній юридично обов'язковий уніфікований договір, який би містив стандарти поведінки з літніми людьми» (с. 19). У зв'язку з цим виникає питання, чи означає це, що правове регулювання відносин, пов'язаних з правами, інтересами та захистом вказаної вразливої категорії осіб також відсутнє?

По-друге, у Розділі 1 авторка наголошує, що в аспекті означеної проблематики слід окремо акцентувати увагу на захисті літніх людей під час збройних конфліктів, які посилюють вразливість цієї категорії осіб. Як правильно зауважила авторка, «цивільні особи становлять переважну більшість жертв у збройних конфліктах і все частіше стають мішенню комбатантів та озброєних елементів» (сс. 44-45). Хотілося б почути міркування дисертантки з приводу того, які рішення уряду України в умовах

нинішнього воєнного стану забезпечують можливість для літніх людей та людей з інвалідністю, людей у складних життєвих обставинах отримати необхідні соціальні послуги екстрено (кризово). Які життєво необхідні соціальні послуги передбачаються, зокрема, щодо надання притулку, короткотермінового проживання, підтриманого проживання осіб похилого віку та осіб з інвалідністю, соціально-психологічної реабілітації осіб похилого віку?

По-третє, слід погодитися з висновком дисертантки, що «під правом на автономію осіб похилого віку, загалом, розуміється право таких категорій осіб приймати самостійно рішення, управляти собою та нести відповідальність за власні рішення» (с. 141-142). Однак, потребує уточнення бачення авторки того, як мінімізувати перешкоди, зумовлені неоднорідністю літніх людей як соціальної групи (через їхній стан здоров'я, активність, умови життя тощо), існуванням численних ейджиських упереджень та дискримінаційного ставлення, а також перешкоджанням у прийнятті рішень з боку членів сім'ї, влади, погіршення здоров'я та фінансового становища тощо у процесі реалізації такого права.

По-четверте, потребує пояснення теза про те, що «постійний «тиск» на формальні системи соціального захисту через стрімке «старіння» населення вимагає прийняття відповідних скоординованих заходів, які дозволили б реалізувати весь потенціал довголіття, а саме – розробку і реалізацію політики щодо забезпечення необхідного економічного та соціального захисту літніх людей (с. 192). Чи є, на думку авторки, достатньо ресурсно обґрунтованими та доцільними розроблені стратегії соціального захисту, що стосуються працівників неформальних секторів? Чи існуючі правові рамки є ефективними для приватного і додаткового пенсійного забезпечення, особливо за сучасних складно прогнозованих економічних, соціальних і демографічних умов життя?

По-п'яте, авторка перед дисертаційним дослідженням справедливо поставила завдання «сформулювати рекомендації щодо удосконалення

положень міжнародно-правових актів у розрізі захисту осіб похилого віку» (с.17). Хотілося б почути на публічному захисті, які із них є найбільш проблемними у плані їх здійснення та чим ця складність, на думку авторки, обумовлена?

Наведені нами міркування *не впливають на високу оцінку дисертаційного дослідження Предибайло Алли Ігорівни, не знижують його наукової та практичної цінності. Висловлені побажання є дискусійними та спрямовані на привернення уваги дисертантки до ще не досліджених аспектів, або дискусійних аспектів наукової проблеми.*

Як висновок, подана до захисту дисертаційна робота А. І. Предибайло «Міжнародно-правовий захист осіб похилого віку» є самостійним і оригінальним науковим дослідженням, яке містить раніше не захищені наукові положення, отримані авторкою нові науково обґрунтовані результати в галузі міжнародно-правової науки. Наукові положення, висновки та рекомендації дисертації мають достатнє теоретичне, методологічне й емпіричне обґрунтування. Це обумовлене великою кількістю проаналізованих здобувачем джерел (259), а також апробацією результатів дослідження на науково-практичних конференціях.

Отримані в роботі наукові результати в сукупності розв'язують важливу наукову проблему, що виявляється в теоретико-методологічному обґрунтуванні та практичному аналізі міжнародно-правового захисту осіб похилого віку. Робота виконана на високому теоретико-методологічному рівні, є цілісною та завершеною.

Повнота викладу результатів дисертації в опублікованих працях.

Основні теоретичні положення і висновки дисертації викладені у 9 наукових працях, з яких 3 статті – у наукових фахових виданнях України, 1 - у фаховому науковому виданні іншої держави (Věda a perspektivy), 1 – одноосібний розділ у колективній монографії (Moderní aspekty vědy: XXV. Díl mezinárodní kolektivní monografie. Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o. Česká republika: Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o., 2022), що

рекомендована до друку Вченою радою, та 4-х тезах наукових доповідей. Публікації чітко відображають висновки дослідження, які є достатньою мірою логічними та обґрунтованими.

Відсутність порушення академічної доброчесності.

У розділах дисертації повно і вичерпно викладено зміст власних досліджень Предибайло А.І., зроблено посилання на наукові праці здобувачки, наведені в анотації. Перелік цих праць також міститься у списку використаних джерел. Усі публікації здобувачки пов'язані з темою дисертаційної роботи та розкривають її зміст.

У дисертаційній роботі не виявлено ознак академічного плагіату та інших порушень, що могли б поставити під сумнів самостійний характер виконаного авторкою дослідження.

Таким чином, можна переконливо стверджувати, що дисертація виконана здобувачкою самостійно, а всі сформульовані в ній положення і висновки обґрунтовано на основі особистих досліджень авторки. Усі публікації здійснені без співавторства.

Ідентичність змісту анотації та основних положень дисертації. Аналіз змісту анотації засвідчує її відповідність основним положенням, які викладено в тексті дисертації. Анотація не містить положень чи ідей, які не зазначені в основному тексті дисертації.

Анотація подана українською та англійською мовами і є узагальненим коротким викладом основного змісту дисертаційного дослідження та окреслення основних результатів дослідження, що містять відповідні елементи наукової новизни.

Загальний висновок.

Дисертаційне дослідження Предибайло Алли Ігорівни «Міжнародно-правовий захист осіб похилого віку» свідчить про те, що робота виконана на відповідному теоретичному і методологічному рівні та відповідає вимогам Постанови Кабінету Міністрів України № 44 від 12.01.2022 р. «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора

філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», а її авторка – Предибайло Алла Ігорівна за результатами прилюдного захисту дисертації заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 293 Міжнародне право.

Офіційний опонент –

доктор юридичних наук,

професор, в.о. завідувача

кафедри міжнародного права та

порівняльного правознавства

юридичного факультету

Чернівецького національного

університету імені Юрія Федьковича

**Світлана
КАРВАЦЬКА**

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 11:21:05 22.05.2023

Назва файлу з підписом: Відгук офіційного опонента Карвацької С.Б. на дисертацію Предибайло А. І.pdf

Розмір файлу з підписом: 298.0 КБ

Перевірені файли:

Назва файлу без підпису: Відгук офіційного опонента Карвацької С.Б. на дисертацію Предибайло А. І.pdf

Розмір файлу без підпису: 273.9 КБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: КАРВАЦЬКА СВІТЛАНА БОГДАНІВНА

П.І.Б.: КАРВАЦЬКА СВІТЛАНА БОГДАНІВНА

Країна: Україна

РНОКПП: 2373909883

Організація (установа): ФІЗИЧНА ОСОБА

Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 12:21:04 22.05.2023

Сертифікат виданий: АЦСК АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

Серійний номер: 248197DDFAB977E504000000AD8606011F2E2704

Алгоритм підпису: ДСТУ-4145

Тип підпису: Удосконалений

Тип контейнера: Підпис PDF-файла (PAdES)

Формат підпису: 3 позначкою часу від ЕП (PAdES-B-T)

Сертифікат: Кваліфікований